

Képernyő

Újdonságok

„...és csináljuk!”

Annyi van, hogy (tévészó) ember legyen a talpán, aki máris el tud igazodni közöttük. De hát ez még csak január! Remélhetni, az 1987-es év elteltével majd elmondhatjuk, megszoktuk és megszerettük az átalakított műsorokat.

Mert azért nem mindegyik teljesen új, amelyek annak látszik. Némely esetben több régi műsort „összevontak”, egybeolvasztottak, mint például: *Iparvilág, Agrárvilág, Mutató* — helyett ezután egyetlen gazdaságpolitikai magazin lesz. Majd látjuk, milyen, mindenesetre a Mutató eddigi színvonalára magas mércét állít. Ez a főként rádiós újságírókat foglalkoztató gazdaságpolitikai műsor a tévé egyik legérdekesebb programjává vált — létének rövid ideje alatt. Reméljük, megtartják belőle a rokonszeres szókimondást, a tárgyyszerű elemzés igényét, a protokoll-nékiültséget.

Ötvözet lesz az új *Kalendárium*: a *Diagnózis*, az *Ötletek és Kapcsolatok* című adásokat integrálja, amelyeket — őszintén szólva — még meg sem tudunk ismerni, olyan kisműltűak. Mármint a *Kalendárium* amolyan *életmódmagazin* lesz, iránytű testi-lelki bajaink megelőzéséhez, megfelelően a honi, központi törekvéseknek, melyek tán idővel szélesebb körök törekvéseivé válnak.

Átalakult — úgy tetszik, bővült — a *Gondolkodó* című tudományos műsor is. Hetente látjuk, ígérnek, más tudományos témáról fog tájékoztatni. Újfént annak a

reményünknek kell hangot adni, hogy megtartja majd a „régit” Gondolkodónak azt a szombatúró — mert annyi más műsortól megkülönböztető — jegyét, hogy felnőttnek tekintik közönségét. *Pálffy István* műsorvezetői intelligenciájára, érzékeny és lényegre törő kérdéseire, eligazító összekötő szövegeire alighanem sokan szívesen emlékezünk.

A szerkesztők elképzelése szerint az iskolások legkedveltebb műsora lesz a *Hármas csatorna*, az újjászervezett *Iskolatelevízió* új sorozata. Azért hármas, mert „a gyermek személyiségfejlődésének legfontosabb mezőit, az érzelmi, az értelmi és a manulális kibontakozást együttesen, közösen szolgáltató”. Úgy legyen! A felnőttek és a gyerekek, pedagógusok és szülők, család és iskola közös programja viszont a *Csengetés*, mely havonta jelentkezik majd, és a nevelésben érdekelt feleket igyekszik meggyőzni arról, hogy együgyűen a dolguk, csak máshol és másképpen. „Öregberek” sorozatának szánják, a *Más kép* címűt; az ifjúsági szerkesztőség számolhatóan kudarcra után őszintén szurkolunk: ez sikerüljön.

Mit hagytam ki? Rengeteg mindent! Am ennyiből is ki-világlik, hogy az új műsor-szerkezetben igyekeztek figyelni az azonos érdeklődésűek csoportjaira: sorozatokban, állandó helyeken-időpontokban próbálnak szoktatni bennünket egy „rendesebb” nézői magatartásra. Arra tudniillik, hogy nézzük ki magunknak a saját műso-

runkat jó előre, azt nézzük, s egyébkor próbáljunk mást is csinálni.

A havi vagy heti rendszerességgel jelentkező magazinnak, tévés újságok üdvözlendő rendszere-e, vagyis a kényszer — avagy a butuszkaság? Nem tudni, mi az oka eme új műsorstruktúra egyik szerencsétlen vonásának. Az történt, hogy a nézők föltételezett érdeklődése szerint alakított „sávok” közé besorították a két vidéki stúdió produkcióit. Úgy fest a dolog, hogy miután a „nagytevében” belátták: talán nem egyszerűen úri passzióból készült Pécszet és Szegeden az önálló műsorokat! Vagyis valahol mégiscsak be kéne mutatni őket, ha már megvannak; kitalálták a „vidéki sávot”. Ez kivétel nélkül kora délutáni órákat jelent, amikoris hiába sugározzák akár a legremekebb művészeti produkciókat, érdekes riportokat, portrékat — akármit — a körzeti stúdiók termékei közül, azok tökéletesen *hatástalanok* maradnak. Nem érik el a potenciális közönségüket. A helyes megoldás az lett volna, ha a vidéki stúdiókban készült műsorok a műfajuknak és mondandójuknak megfelelően szortírozódtak volna különféle „sávokba”: ez az ifjúságnak, az a gyermektársadalomnak, emez a gazdaság dolgaira fogékony mindenkinek, amaz a kultúrzsomjasoknak — és így tovább. Ehelyett van a „vidéki sáv”, mely nem más, mint *beszédes tanúsítvány a fővárosi provincializmusról*.

Sulyok Erzsébet

Gregorológia

Sokszor, sokféleképp, sok minderről faggatták már *Gregor Józsefet*. Joggal feltételezhető hát, ha újabb műsor készül, elárulhat-e újat magáról a méltán népszerű szegedi basszista? Hál’istennek, aggodalomra semmi ok. Részint, mert Gregor mesélőkedve apadhatatlan, szerencsés beszélgetőtárs, újságíró, riportere. Bár milyen témát pendítenek, készséggel, kedéllyel veszi át a szót, sorolja életének, pályájának részleteit, érdekességeit.

Legutóbb *Szabó Éva* készítette vele órányi interjút, melyet vasárnap délelőtt sugároztak a Kossuthon. A „karika” ugyan felcsúszott az előző program mellé, ám ismerős a riportere neve, hangja: a gyermekrádió cégére immár, például, a *Nyitnők* műsoré. Az *Amikor én még...* sorozatban híres felnőttek lebentik fel a fátyalt kiskorukról. Amikor még csintalanok, vagy éppen jól neveltek,

tehetségesek vagy... nos, Gregorról kiderült, nebulóként nemigen lehetne, teszem azt a mai zenekolások példaképe... Igazi rosszcson volt, a kutyát is megharapta, félvekor rendszerint bukásra állt valamiből. S bár korán hokedlire állt, nem szerepelni, hanem, hogy elérje a konyhaszékény tetején, ami kémiai kísérleteihez szükséges. A tevékeny, „csinálós” kisszáróból, kezelhetetlen fiatalembérből „beletörődős”, alkalmazkodó felnőtt lett, a botfülből pedig — briliáns hallás. Először 16 éves korában kérték, énekeljen az eltávozott kántor helyett a templomban — s aztán meg sem állt a *kiváló művész* címig. Persze addig igencsak kanyargós az út: előbb kitétték a konzervatóriumból, meg a Zeneakadémiáról is — nem szeretett fölösleges dolgokat tanulni, no. A szegedi zsin-

házban *Vaszy Viktor* vette pártfogásba, „neki köszönhetek mindent” hangzott el a rádióban.

Sajnos — hisz anekdotázó mondókáját elhallgattuk volna tovább — nagyjából itt véget is ért a műsor. Elmondta még a Mamát, *József Attilától*, énekelte egy-két szépséges áriát. A közönségtalálkozó jutott eszembe, ahol legutóbb láttam. A vasutas művelődési házban lépett fel (nem is ide való a szó, hisz inkább barátságos, jó hangulatú beszélgetés volt ez), ott mesélt az egybegyűlteknek őszi houstoni vendégszerepléséről, szakácstudományáról, meg, hogy kívülről énekl az összes hangversenydarabot — farszítja a merev kottatartás. Azt is elárulta: igaz, beharangozták, ám egyelőre ne várják a *Hegedűs a háztetőn* címszerepé-

ben, ideje sem volt próbálni; egyébként is nagyszerűnek tartja *Király Leventét*. Az egyik néző kérdezte: „Művész úr, ugye, megmarad Szegednek, szegedinek?” Gregor megnyugtatta, persze. Ha járatosak a „gregorológiában”, tudhatják, különösen szép gesztus ez a művésztl, hisz huszonevesen került csak Szegedre, addig Rákosligetén élt...

Az utóbbi években a könnyű műfajba is belekóstolt, játszott a *János, a vitézben*, a *Jézus Krisztus szupersztár*-ban, idén pedig *Schönberg Nyomorultak* című musical-jének rendőrfelügyelőjére készült. Ennek eredeti, francia nyelvű zenei anyagával ismerkedhetünk vasárnap délután a harmadik műsorban. Reméljük, nyárig hallhatjuk még.

Varju Erika

A Kincskereső januári száma

„Fehér az ablakok díszé, / tündöklés hull a világra... / Csak az a tábla ne nézne / olyan feketén a diákra!” — Valószínűleg sok olvasónk sóhajt fel *Gustav Krklec* *Tél* című versét olvasva, amely a januári szám első oldalán található. *Krúdy Gyula* lírai karcolata, a *máriási erdő*, a szabadságharc véres napjait idézi. A NEVETŐ IRODALOMÓRA *Karinthy Frigyes* *Visszakérem az iskolapénzt* című jelenetével kacagtat meg: a jelenet élelmes hőse visszakeri a tandíjat, mert tudatlanul került ki a tanárok keze alól. Am az öt újra-vizsgáztató tanárok még nála is élelmesebbek... Az iskola világába vezet *Hallama Erzsébet* és *Kántor Zsuzsa*

egy-egy kacagató története (*Alfa Romeo*, illetve *Te ki vagy?*). Fantasztikus folytatásos regényünk, a *Szemkőzt az úrtigrissel* hősei eljutnak a Nagy Leleplezésig. Igaz, hogy nem is annyira ők, mint inkább az emberiség ellen gonosz terveket forraló tábornokok lelepleződnek le... Életben lehet-e maradni légzőkészülék nélkül a Marson? Erre a valóban fantasztikus kérdésre válaszol *Dmitrij Bilenkin* novellája (*Lecke a relativitásból*). *Kántor Zsuzsával* készített interjút lapunk munkatársa, *Kovács Lajos*. Az interjúból megismerhetjük a népszerű író gyermekkorát, és a mai gyerekekkel való kap-

csolatát, egy-egy könyve keletkezésének történetét. Gazdag és változatos a szám lírai válogatása is. Az idézett Krklec-versen kívül *Bayer Béla* és *Kiss Benedek* strofái is a telet idézik, *Kenéz Ferenc*, *Csorba Piroksa* és *Várnai Julianna* kamaszversei pedig nemcsak a lap olvasóihoz, hanem róluk is helyettük is szólnak. Az *Édes anyanyelvünk* rovatban *Miszser Lajos* ír az irodalmi művekben gyakran előforduló régi mértékegységekről. A *Könyvek között* *Békés József* *Piaci Légy* című regényét ismerteti.

A Kincskereső januári számát *Engel Tevan István*, *Würtz Adám*, *Csala Károly* és *Varga Ferenc* illusztrálta.

— Ez az ajtó a jövőbe vezet — mondja a *Csodák Zsombón* című rádióműsor riportere, *Hegyi Imre*, amikor az alaposan kibővített iskola tornaterme — sportcsarnoka! — melletti kijárához ér. Itt lesz majd az a medence, amelyikben az iskola minden tanulója megtanulhat úszni. Mindaz azonban, ami a *Húszas stúdió* kerek egy órájába befér, bátran nevezhető a jövőbe nyíló ajtónak akkor is, ha most a kétezer lelket számláló kicsike falu csodájaként emlegetjük, mert a példák sorsa többnyire az, hogy kövessék. Azt persze kimonodani igen nehéz lenne, mikor követik majd.

Alig hangzott el olyan kijelentés a műsorban, amit ne hallottunk volna már, hiszen rendszeres figyelemmel kísértük a falu nekibátorodó lépéseit. Újságunk is kevés volt, amelyik ne énekelte volna róla már, sőt a rádió is rá-rányítja mikrofonját, mégis jólesett újra meg újra hallani. A riportert eddig leginkább belemenős műsorairól volt ismert, legalábbis azok maradtak meg bennünk, és most minden szava lelkesedéssel volt. Minden oka megvolt rá. Olyan céltudatos fejlesztő — úgy is mondhatnánk, önfelkészítő, mert a lehetetlen költségek zömét munkával pótolják — tevékenységet ritkán találni, ami ebben a kicsi faluban csokorra kötve szemlélhető. Félretette tehát rámenősséget, és elővette rácsodálkozását.

Arról van szó, hogy iskoláját bővítette a falu, és egyúttal sportcsarnokot is épített mellé. Pénze nem volt — kicsi falu, kicsi pénz! — segítséget kért mindenkitől. Szeged tizenöt lakást adott, bontsa le, legyen övé a téglá. Aki mozgani tudott, bontani járt szombatoként-vasárnapoként, és azonnal vitték is haza a téglát, nehogy lába keljen. Körülbelül 320 ezer

gyerek évi kétszáz forint bérletért kapjon legalább négyszáz négyszögöl földet, amit azonnal betelepíthet a család fával vagy szőlővel, de ahová a ház is fölépülhet majd. Mit akarnak elérni vele? Azt például, hogy a nagyszülők és szülők praktikus tudománya átvándoroljon közben az utódokba, és azt, hogy távlatot láthasson minden fölnövekvő gyerek abban, hogy a faluban marad. Nem menne el ezután, akinek a tudománya máshol jelöli ki a helyét? Röghöz-kötnekn megint az embereket? Azt hiszem, nincs szó ilyenről, csak arról, hogy megkapaszkodhasson, aki nem akar elszakadni. A többi majd meglátjuk.

Valamennyi terv társadalmi munkában készül. Valós értékük meghaladná a húszmillió forintot. Nem pénzért kérnek, inkább szakértelmet. Zsombón eddig egyetlen építkezés sem futott holtgágyra, és hiánypótlás sincsen. A megfizetett ember se tudná utánozni őket, ezer példával szolgál rá építőiparunk. Tizenkét kilométer hosszú a tanyai gázvezeték. Tanyán, földgáz! Nem palackból, csőből! És új tanyák is épülnek majd. Nem megszüntetni, nem főlzámolni, nem leradírozni akarják a tanyát, segíteni inkább, hogy korunk igényeihez fölzárkózhasson.

Az a tanácselnök, aki folyton csak kér — ahogy elődje is ezt kezdte már! —, a végén azt mondja, azt is szeretné bizonyítva látni, hogy az élet értéke és értéme nem a forintokon múlik. Korunk nagy aggodalma — néha már nem is aggodalom, hanem maga a valóság! — az elmagányosodás, mintha ebben a faluban kevesebb lenne. Időközben ugyanis az történt, hogy egymásra talált kétezer ember. Mai világunkban ez a legnagyobb csoda.

Horváth Dezső

Az állampolgárok érdekében

Jogpolitikai elvek az államigazgatási jogalkalmazásban

nak tiszteletben tartásával — gondoskodjanak a gazdaság eredményes működéséről, a piaci egyensúly irányába ható folyamatok erősítéséről. Az államigazgatási szervek fordítsanak különös figyelmet a kiemelt társadalmi célokra, a szocialista együttélési szabályok megtartására, a család védelmére, a szülőkről, a gyermekekről, az időskorúakról és a többszörösen hátrányos helyzetben levőkről való fokozott gondoskodásra, az alkoholizmus, a kábítószerek és más káros jelenségek elleni küzdelemre.

Jogalkalmazó munkájukkal az államigazgatási szervek segítsék elő a települések fejlődését, a város- és községrendezési célok megvalósulását, különös tekintettel az építésiügyi hatósági követelményekre, a környezet-, természet- és műemlékvédelmi érdekekre. Segítsék az állampolgárok hasznos gazdasági tevékenységét, törekvéseit és kezdeményezéseit. Az államigazgatási szervek vezetői biztosítsák, hogy a tanzetstagok és az előjáróságok jogosítványaikkal megfelelő módon élhessenek, és azokat érdemi módon gyakorolhassák. A lakosság széles körét érintő helyi kérdések eldöntésénél, az anyagi igények kielégítési sorrendjének meghatározásánál az állampolgároknak és a társadalmi szervezetek a véleményét kérjék ki, s vegyék figyelembe; adjanak teret a széles körű társadalmi ellenőrzésnek.

Az ügyfelek érdekében végzett tevékenységükkel az államigazgatási szervek biztosítsák a jogok érvényesítését, a jogos igények kielégítését, az állampolgári kötelességek teljesítését. Az eljárást gyorsan, körültekintően folytassák le s döntéseiket közérthető, meggyőző indoklással támaszják alá. Főleg a településellátási, a környezet- és természetvédelmi, a szociális és egészségügyi kérdésekben bátrabban éljenek a hivatalból való eljárás lehetőségével. Következésképpen lépjenek fel a rosszhiszeműség ellen, és ne engedjék meg határozataik végrehajtásának halogatását. Legyen összhang a hatósági jogalkalmazás és az államigazgatás más tevékenységei — mint például az irányítás, szervezés, nevelés, felvilágosítás — között. Javítani kell a döntések előkészítését, valamint megalapozottságát, s ennek érdekében az azonos ügyben eljáró államigazgatási szervek együttműködését.

Az államigazgatási, valamint az ilyen ügyek intézésére feljogosított, lakossági szolgáltatásokat végző szervek — következetesen érvényesítsék azt a jogszabályi előírást, hogy az ügyföltől nem szabad olyan adatok igazolását kérni, amelyek valódiságát a saját nyilvántartásukból, vagy az ügyfél rendelkezésére álló okmányokból — személyi igazolványból, közjegyzői okirattal és más hivatalos iratból — megállapíthatják.